

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sądu Rejonowego w Kutnie z 16 września 2021 roku w sprawie I C 629/20 z powództwa DeltaWise OÜ w T. w Republice Estońskiej przeciwko E. K.

- w punkcie 1 zasądzone od pozwanej na rzecz powoda 3.144,96 zł z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od 3.049,22 zł od 9 czerwca 2020 roku do dnia zapłaty oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 95,74 zł od 9 czerwca 2020 roku do dnia zapłaty;
- w punkcie 2 zasądzone od pozwanej na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu 1.117 zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

W świetle uzasadnienia wskazanego wyroku Sąd I instancji ustalił między innymi, że 27 grudnia 2019 roku pomiędzy (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w B., dla której usługi pośrednictwa świadczyła (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, jako pożyczkodawcą a pozwaną jako pożyczkobiorcą została zawarta umowa pożyczki gotówkowej nr (...), na podstawie której pozwanej została udzielona pożyczka na okres 30 dni, poczynając od 27 grudnia 2019 roku. Kwota pożyczki wynosiła 2.500 zł, zaś całkowita kwota do spłaty 3.029,91 zł. Prowizja wynosiła 514,50 zł, a odsetki kapitałowe 15,41 zł. Roczna stopa oprocentowania wynosiła 10 %. Jednakże w razie udzielenia pożyczki na warunkach promocji i bezskutecznym upływie terminu spłaty zmianie – podwyższeniu – ulegały koszty prowizji 686 zł i odsetek 20,55 zł.

Pozwana posiadała założone konto Profilu Klienta o nr ID (...). Dwudziestego siódmego grudnia 2019 roku została przelana z rachunku bankowego (...) na rachunek bankowy (...) wskazany na koncie Profilu Klienta pozwanej, kwota 2.500,00 zł tytułem pożyczki nr (...).

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. kierowała do pozwanej wezwanie do zapłaty pożyczki łącznie 3.165,13 zł, w tym: kwota pożyczki do spłaty 3.206,55 zł oraz odsetki za zwłokę 8,58 zł, kwota spłacona 50 zł, w terminie 3 dni od daty otrzymania wezwania, ze wskazaniem, że wyznaczony termin jest ostateczny na uregulowanie należności. Ostateczne wezwanie do zapłaty wysłano w dniu 11 lutego 2020 roku.

Pierwszego marca 2020 roku pomiędzy (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w B. a DeltaWise OÜ w T. w Republice Estońskiej została zawarta umowa cesji wierzytelności, w wyniku której doszło do przeniesienia wierzytelności pieniężnych szczegółowo określonych w załączniku do umowy, to jest wykazie wierzytelności, za cenę i na warunkach określonych w umowie. W wyciągu z elektronicznego załącznika do umowy cesji wskazano, że zadłużenie z tytułu umowy nr (...) zawartej 27 grudnia 2019 roku wynosi łącznie 3.248,56 zł.

Czwartego marca 2020 roku sporządzono skierowane do pozwanej zawiadomienie o cesji wierzytelności i wezwanie do zapłaty z uwagi na zaleganie z wykonaniem postanowień umowy pożyczki nr (...), na łączną kwotę 3.067,09 zł w terminie 3 dni od otrzymania wezwania. Pismo zostało nadane następnego dnia 5 marca 2020 roku.

Pozwana dokonała na poczet tej pożyczki wpłat na łączną kwotę 205 zł. Złożyła wniosek o rozłożenie świadczenia na raty po 200 zł, począwszy od lutego 2020 roku, wskazując na swą trudną sytuację materialną: utratę pracy przez męża, orzeczenie o niepełnosprawności córki. Wskazała, że współpracowała z pożyczkodawcą już od kilku lat i zawsze terminowo wywiązywała się ze swoich zobowiązań. Pozwana nie dokonywała jednak dalszych wpłat.

W tak ustalonym stanie faktycznym zważono, że podług art. 471 k.c. dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, zaś zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy

albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Zdaniem Sądu Rejonowego, pozwana zakwestionowała roszczenie co do wysokości, poddała w wątpliwość skuteczność umowy cesji, a nadto powoływała się na swoją trudną sytuację materialną i wniosła o rozłożenia zobowiązania na raty. Nie zdołała jednak skutecznie zakwestionować dochodzonego pozwem roszczenia, nie przedstawiła żadnych dowodów, które wskazywałyby na bezzasadność roszczenia, nie zgłosiła również żadnych wniosków dowodowych.

Nie podzielono twierdzeń pozwanej co do niewykazania legitymacji czynnej. W tym zakresie Sąd I instancji zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 509 § 1 i 2 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania (przelew), wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności przenosi wierzytelność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły (art. 510 § 1 k.c.). Przedmiotem przelewu jest wierzytelność, czyli prawo podmiotowe przysługujące wierzycielowi do żądania od dłużnika, aby spełnił świadczenie. Istotne jest to, aby owa wierzytelność istniała, nadto aby cedent miał prawną możliwość nią rozporządzać. Dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie, w tym także zarzut przedawnienia roszczenia (art. 513 § 1 k.c.).

Odnosząc się do wysokości zobowiązania, Sąd Rejonowy wskazał iż w sprawie nie wystąpił przykład niedozwolonego postanowienia umownego (art. 385¹ § k.c.). Postanowienia umowy, także co do wynagrodzenia dającego pożyczkę, a także konsekwencji braku spłaty pożyczki w terminie, były jasne. Pozwana nie po raz pierwszy wiązała się umową z instytucją kredytową.

O odsetkach za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 zd. I k.c.

Nie dopatrzone się podstaw do stosowania art. 320 k.p.c., pozwalającego rozłożyć zasądzone świadczenie na raty.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, w przedmiocie kosztów orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 § 1 k.p.c.). Na poniesione przez powoda koszty procesu złożyły się: opłata sądowa od pozwu 200 zł, koszt zastępstwa procesowego powoda 900 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, co stanowi łącznie kwotę 1.117 zł.

Zgodnie z regulacją art. 98 § 1¹ zd. I k.p.c., od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu zasądzone odsetki, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzone, do dnia zapłaty.

Sąd I instancji nie znalazł podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c.

Apelację od omówionego wyżej wyroku w całości wywiodła pozwana, działając osobiście. W apelacji zarzucono w istocie naruszenie prawa procesowego i materialnego.

W zakresie prawa procesowego pozwana zakwestionowała dowody z dokumentów złożonych do akt sprawy w formie niepoświadczonych kserokopii i wydruków, żądając przedstawienia oryginałów, przywołując art. 244 k.p.c.; nie stanowić dokumentu w rozumieniu przepisów prawa bankowego (art. 7 ust. 2 p.b.1) ma również potwierdzenie przelewu.

W zakresie prawa materialnego zarzucono – jak należy rozumieć – nieuwzględnienie, że pozwanej wcześniej udzielono kilka pożyczek krótkoterminowych, w wyniku których, łącznie z przedmiotową, popadła w spiralę zadłużenia, nadto nieuwzględnienie iż umowa zawierała, bliżej niesprecyzowane w apelacji, klauzule niedozwolone, brak legitymacji czynnej powoda.

Z tych względów wniesiono o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości.

W odpowiedzi na apelację powód, reprezentowany przez radcę prawnego, wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie od skarżącej pozwanej kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja nie okazała się zasadna.

Na wstępie należy zauważyć, że w postępowaniu uproszczonym, jeżeli Sąd II instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 5058 § 2 k.p.c.), przy czym zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi postępowania apelacyjnego, już nie tylko w postępowaniu uproszczonym, wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku wydanego w II instancji z przytoczeniem przepisów prawa powinno objąć ocenę poszczególnych zarzutów apelacyjnych, a poza tym może ograniczyć się do stwierdzenia, że Sąd II instancji przyjął za własne oceny Sądu I instancji (art. 387 § 21 pkt 2 k.p.c.).

Odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa procesowego, w szczególności wadliwości ustaleń faktycznych, należało dostrzec iż pozwana nie kwestionuje, że przedmiotową pożyczkę zaciągnęła u pierwotnego wierzyciela. Kwestionując dokument potwierdzający dokonanie przelewu, nie kwestionuje jednak otrzymania wskazanych tam środków pieniężnych. Co więcej, w sprzeczności od nakazu zapłaty pozwana wprost zawarła ową pożyczkę przyznała (k. 43). Ustalenie Sądu Rejonowego co do zawarcia umowy pożyczki i przekazania kwoty pożyczki pozwanej jest prawidłowe.

Pozwana przyznała również w tym samym sprzeczności, że dający pożyczkę przysłał jej powiadomienie o sprzedaży wierzytelności na rzecz powoda w niniejszej sprawie (k. 43). Zawiadomienie przez dotychczasowego wierzyciela o sprzedaży wierzytelności kończy okres, w którym spełnienie świadczenia przez dłużnika do rąk dotychczasowego wierzyciela jest skuteczne także względem nabywcy (art. 512 zd. I k.c.). Tego rodzaju zawiadomienie jest dla dłużnika wystarczającą podstawą do skutecznego zwolnienia się ze zobowiązania przez świadczenie do rąk nabywcy wierzytelności. Nie istnieje prawny obowiązek stron umowy cesji, przedstawienia dłużnikowi umowy sprzedaży wierzytelności, a w sytuacji, gdy dotychczasowy wierzyciel powiadomił dłużnika o nowym wierzycielu, odmowa przez dłużnika zapłaty nowemu wierzycielowi, powoduje zwłokę dłużnika w spełnieniu zobowiązania.

Niezależnie od powyższych uwag należy zauważyć, że Sąd Rejonowy obszernie uzasadnił ustalenie skuteczności czynności zawarcia cesji. Umowa ta została zawarta w postaci elektronicznej (k. 12 – 14), nie budzi zatem wątpliwości, że nie posiada ona podpisów osób upoważnionych, rozumianych jako własnoręcznie nakreślone znaki w funkcji podpisu. Obecne zaś kwestionowanie tych wydruków nie okazuje się skuteczne. Jeżeli przyjąć, że podstawą miałby być art. 129 § 1 k.p.c., to należy zauważyć, że w aktach sprawy znajdują się te dokumenty z potwierdzeniem ich zgodności z dokumentem elektronicznym, dokonany przez radcę prawnego występującego w sprawie, zatem stosownie do art. 129 § 2 k.p.c. jest to prawidłowe wywiązanie się z obowiązku wskazanego w § 1 tego artykułu, gdy uwzględnić oczywiście specyfikę dokumentów w postaci elektronicznej. Nie dopatrzono się zaś podstaw – ani w I instancji, ani obecnie w postępowaniu apelacyjnym – skorzystania z uprawnienia do żądania przedłożenia oryginału dokumentu przez Sąd orzekający (art. 129 § 4 k.p.c.).

Nie jest zrozumiałe przywołanie przez pozwaną art. 244 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, Dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.), zaś taki sam skutek mają również dokumenty urzędowe sporządzone przez inne podmioty, w zakresie zleconych im przez ustawę zadań z dziedziny administracji publicznej (art. 244 § 2 k.p.c.). Nie dokonywano jednak w niniejszej sprawie ustaleń w oparciu o teorię dokumentu urzędowego.

W świetle powyższych uwag ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji są prawidłowe, ponieważ mieszczą się w granicach swobodnej – w przeciwieństwie do dowolnej – oceny przeprowadzonych dowodów jako spójne, logicznie

powiązane z materiałem dowodowym, niebudzące wątpliwości w świetle życiowego doświadczenia oraz zupełne z punktu widzenia zakresu ustaleń niezbędnego do prawidłowego rozstrzygnięcia. W konsekwencji Sąd Okręgowy przyjmuje owe ustalenia Sądu Rejonowego w całości za własne.

Przystępując do oceny zarzutu naruszenia prawa materialnego, to w zakresie obowiązku badania zdolności kredytowej (art. 9 ust. 1 u.k.k.2) trafnie zwraca się uwagę w orzecznictwie, że w obecnym stanie prawnym jego naruszenie może ewentualnie rodzić odpowiedzialność w ramach sprawowanego nadzoru administracyjnego nad instytucjami kredytowymi, nie jest natomiast podstawą do uchylania się od obowiązku zwrotu pożyczki³. Należy podkreślić w szczególności, że Parlament nie zdecydował się na to, by nawet niedokonanie w ogóle oceny zdolności kredytowej, skutkowało sankcją kredytu darmowego, skoro art. 9 ust. 1 u.k.k. nie jest wymieniony w art. 45 ust. 1 u.k.k., przewidującym ową sankcję.

Odnosnie niedozwolonych postanowień umownych, Sąd Rejonowy przeprowadził szeroką analizę, którą Sąd Okręgowy w obecnym składzie podziela, nie widząc potrzeby jej szczegółowego przytaczania, zaś pozwana nie wskazała żadnych skonkretyzowanych błędów w rozumowaniu tam przedstawionym.

Zarzut braku legitymacji czynnej, jak należy rozumieć wywodzony w istocie z omówionego już wyżej braku podpisów w ich tradycyjnie rozumianej postaci, również nie jest przekonujący. W tym zakresie zatem również wystarczające będzie odwołanie się do prawidłowych ocen Sądu I instancji, które Sąd Okręgowy w obecnym składzie podziela.

Prawidłowe jest również rozstrzygnięcie o kosztach procesu w I instancji.

Z tych wszystkich względów, a nadto wobec braku okoliczności skutkujących nieważnością postępowania, które winny być brane pod uwagę z urzędu, uznając zaskarżone orzeczenie za prawidłowe, apelację pozwanej oddalono jako bezzasadną (art. 385 k.p.c.).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 99 w związku z art. 391 § 1 zd. I k.p.c. Na koszty postępowania apelacyjnego powoda złożyło się 450 zł tytułem opłaty za czynności radcy prawnego według stawki minimalnej w postępowaniu apelacyjnym przed Sądem Okręgowym (§ 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 r.o.r.4). Pozwana obowiązana jest zwrócić te koszty w całości powodowi.

1 Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (j.t. – Dz. U. z 2021 r. poz. 2439 z późn. zm.).

2 Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (j.t. – Dz. U. z 2022 r. poz. 246).

3 Por.: wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z 11 czerwca 2014 r., II Ca 452/14, LEX nr 1511361; wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 3 października 2014 r., III Ca 665/14, LEX nr 2130942.

4 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (j.t. – Dz. U. z 2018 r. poz. 265).